

چشم انداز

دیدیم که نماز حتی در حال جنگ هم ساقط نمی‌شود و در جنگ، نماز به صورت ویژه‌ای خوانده می‌شود.

✓ اکنون در این آیه به مسلمانان دستور می‌دهد که چون از نماز [در جنگ] فارغ شدید، در هیچ حالتی خدا را فراموش نکنید و همواره به یاد خدا باشید که رمز پیروزی شما همین یاد خداست. خدا را هم در حال ایستاده و هم در حال نشسته و هم در حال خوابیده یاد کنید.

✓ پس از توصیه یاد خدا در جنگ، اضافه می‌کند وقتی جنگ به مرحله‌ای رسید که شما آرامش پیدا کردید و از دشمن ایمن شدید، نماز را اقامه کنید یعنی به صورت معمولی بخوانید و دیگر به صورت نماز خوف نخوانید.

✓ آن گاه برای نشان دادن اهمیت نماز، تأکید می‌کند که همانا نماز بر مؤمنان واجب است و زمان معینی دارد. یعنی نماز را نباید از زمان خودش به تأخیر انداخت.

تفسیر کوثر، ج ۲، ص ۵۵۰

واژه شناسی

✓ کلمه «موقوت» از ماده «وقت» است. بنابراین معنی آیه چنین است که اگر ملاحظه می‌کنید حتی در میدان جنگ، مسلمانان باید این وظیفه اسلامی را انجام دهند به خاطر آن است که نماز، اوقات معینی دارد که نمی‌توان از آنها تخلف کرد.

تفسیر نمونه، ج ۴، ص ۱۰۵

✓ کلمه «قیاماً» جمع «قائم» به معنای ایستاده و کلمه «قعوداً» جمع «قاعد» به معنای نشسته و کلمه «جنوب» جمع «جنب» به معنای پهلو و کنایه از دراز کشیدن است. همچنین کلمه «کتاباً» به معنای امری نوشته شده و واجب ... است.

تفسیر نور، ج ۲، ص ۱۴۸

اوقات اقامه نماز

✓ در این آیه فقط به ذکر اینکه نماز، وقت خاصی دارد بسنده شده ولی در آیات دیگر، اوقات نماز به تفصیل آمده است:

وَ أَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفِي النَّهَارِ وَ زُلْفَا مِنَ اللَّيْلِ (هود/۱۱۴) و نماز را در دو طرف روز و پاس‌هایی از شب به یادار. أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ وَ قُرْآنِ الْفَجْرِ (اسراء/۸۷) نماز را هنگام زوال خورشید تا تاریکی شب و نزدیک شدن فجر به یادار.

تفسیر کوثر، ج ۲، ص ۵۵۱

فَإِذَا قَضَيْتُمُ الصَّلَاةَ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَامًا وَ قُعُودًا وَ عَلَى جُنُوبِكُمْ فَإِذَا اطْمَأْنَنْتُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا.

پاسخ به یک شبهه مهم

✓ بعضی می‌گویند ما منکر فلسفه و اهمیت نماز و اثرات تربیتی آن نیستیم، اما چه لزومی دارد که در اوقات معینی انجام شود؟ آیا بهتر نیست که مردم آزاد گذارده شوند و هر کس به هنگام فرصت و آمادگی روحی این وظیفه را انجام دهد؟

✓ تجربه نشان داده که اگر مسائل تربیتی، تحت انضباط و شرایط معین قرار نگیرد عده‌ای آن را به دست فراموشی می‌سپارند و اساس آن به کلی متزلزل می‌گردد. این گونه مسائل حتماً باید در اوقات معین و تحت انضباط دقیق قرار گیرد تا هیچ کس عذر و بهانه‌ای برای ترک کردن آن نداشته باشد

و بعضی بر زمین نشسته بر هیأت قاعدات و آن حشیش و نباتات است. چنانچه ربّ العزّة گفته بنده مؤمن در خدمت ما این چهار هیأت به جای آر: قیام، رکوع، سجود و قعود تا ثواب تسبیح همه خلائق بیایی ...

تفسیر مخزن العرفان در علوم قرآن، ج ۴، ص ۱۵۰ و ۱۵۱

بحث روایی

✓ در عقاب الاعمال صدوق علیه السلام به حذف اسانید از ابی عبدالله علیه السلام روایت نموده که پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: ... اول چیزی که سؤال کرده می‌شود از بنده وقتی که محضر الهی در موقف بایستد، نماز است. پس اگر تزکیه باشد نمازش، پاکیزه و مقبول باشد سایر اعمال او و اگر تزکیه نباشد نمازش، تزکیه و پاک نگردد عملش.

✓ حضرت علی علیه السلام درباره آیه «فَاذْكُرُوا اللَّهَ قِيَامًا وَ قُعُودًا وَ عَلَى جُنُوبِكُمْ» فرمودند: یعنی شخص سالم ایستاده، مریض نشسته و کسی که نشسته نمی‌تواند، خوابیده نماز بخواند.

تفسیر اثنی عشری، ج ۲، ص ۵۵۸

خلاصه بحث

✓ کمبودهای نماز خوف، با یاد خدا جبران می‌شود. ✓ وجوب هر نماز، در وقت مخصوص خودش است.

✓ نماز و یاد خدا در هر حال لازم است، در جبهه جنگ یا بستر بیماری.

✓ نماز، از واجبات قطعی الهی در همه عصرها و برای همه نسل‌ها است.

✓ نماز خوف، یک استثناست. پس از برطرف شدن حالت اضطرار، نماز باید به صورت عادی خوانده شود.

خلاصه مطالب برگرفته از تفسیر نور، ج ۲، ص ۱۴۹ (با اندک جابجایی در چینش جملات)

اسرار الصلوه

✓ نماز رازی است میان بنده و خدا که در این راز هم نیاز است و هم نماز، امروز نیاز است و فردا نماز، امروز رنج است و فردا گنج، امروز باری گران و فردا روح و ریحان، امروز کدو کار و فردا کام و بازار، امروز رکوع و سجود و فردا وجود و شهود.

✓ هیأت نماز چهار است: قیام، رکوع، سجود، قعود. حکمت در آن این است که جمله موجودات بر چهار شکل‌اند: بعضی بر هیأت قائمات راستند و آن درختانند.

بعضی بر هیأت راکعان سر فرود افکنده و آن ستورانند. بعضی بر هیأت ساجدان رو به خاک نهاده و آن حشراتند و بعضی بر زمین نشسته بر هیأت قاعدات و آن حشیش و نباتات است. چنانچه ربّ العزّة گفته بنده مؤمن در خدمت ما این چهار هیأت به جای آر: قیام، رکوع، سجود و قعود تا ثواب تسبیح همه خلائق بیایی ...

تفسیر مخزن العرفان در علوم قرآن، ج ۴، ص ۱۵۰ و ۱۵۱

یاد خدا در همه حال

✓ آیه فوق در حقیقت اشاره به یک دستور مهم اسلامی است که معنی نماز خواندن در اوقات معین این نیست که در سایر حالات انسان از خدا غافل بماند بلکه، نماز یک دستور انضباطی است که روح توجه به پروردگار را در انسان زنده می‌کند و می‌تواند در فواصل نمازها خدا را به خاطر داشته باشد خواه در میدان جنگ باشد و خواه در غیر میدان جنگ.

تفسیر نمونه، ج ۴، ص ۱۰۴

نماز هرگز تعطیل بردار نیست!

✓ نماز در هیچ حالتی ساقط نمی‌شود و هر انسانی باید آن را به هر ترتیبی که می‌تواند، چه از لحاظ لفظ و چه از لحاظ عمل، به جای آورد و اگر از این دو ناتوان شد باید با اشاره چشم نماز بگذارد و اگر از اشاره هم عاجز شد باید صورت نماز را در قلبش خطور دهد.

ترجمه تفسیر کاشف، ج ۲، ص ۶۷۱

✓ مراد از موقوت بودن نماز، ثابت بودن آن و ساقط نشدنش در هیچ حالی از احوال و مبدل نشدنش به چیز دیگر است، می‌فرماید: نماز نه ساقط می‌شود و نه مانند روزه به چیز دیگر نظیر کفار مبدل و عوض می‌شود.

ترجمه تفسیر المیزان، ج ۵، ص ۱۰۱

ایستگاه دوم: پرسمان زندگی (زال احکام)

فقه و احکام شرعی

درس ۱۳۲: خمس (قسمت سوم)

خلاصه مطالب ۲ جلسه گذشته

✓ از جمله تکالیف اقتصادی مسلمانان، پرداخت خمس است. یعنی در برخی موارد، باید یک پنجم مال خود را برای مصارف مشخصی بپردازند.

✓ موارد متعلقه خمس عبارتند از: آنچه از خرج سال زیاد بپاید. (منفعت کسب)، معدن، گنج، غنائم جنگی، جواهری که از فرورفتن در دریا به دست آید، مال حلال مخلوط به حرام و زمینی که کافر ذمی از مسلمانی بخرد.

✓ پرداخت خمس مانند نماز و روزه از واجبات است و تمام افراد بالغ و عاقل که مالک یکی از موارد هفتگانه باشند باید یک پنجم آن را بپردازند.

✓ منفعت کسب، یکی از موارد هفتگانه خمس است و منظور از آن پرداخت یک پنجم چیزی است که از خرج سال انسان و خانواده اش زیاد بپاید.

✓ اگر در طول سال می‌تواند تمام مخارج مورد نیاز خود را از درآمدش تأمین کند و در پایان سال، چیزی اضافه نیامد، پرداخت خمس، واجب نیست.

✓ پس از آن که به طور متعارف و در حد نیاز خود، زندگی را گذراند اگر در پایان سال، چیزی اضافه آمد، یک پنجم آن را باید برای مصارف مشخصی بپردازد و چهار پنجم آن را می‌تواند مصرف یا برای خود پس انداز کند.

✓ اینک ادامه مباحث را پی می‌گیریم.

* سال خمسی

✓ انسان از اولین روز بلوغ خود باید نماز بخواند و در اولین ماه رمضان، روزه بگیرد و پس از گذشت یک سال از اولین درآمدی که به دست آورده است، خمس اضافه بر مخارج سال گذشته را بپردازد.

ابتدای سال برای:

- کشاورز : اولین محصولی است که برداشت می‌کند.
- کارمند : اولین حقوقی است که دریافت می‌کند.
- کارگر : اولین مزدی است که می‌گیرد.
- مغازه دار : اولین معامله‌ای که انجام می‌دهد.

✓ کسی که سالیانی از بلوغ او گذشته و در این مدت، درآمدهایی داشته ولی خمسی نپرداخته باید با مراجعه به مرجع تقلید خود یا نماینده وی، خمس مالش را محاسبه و بدهی خود را بپردازد و روز حسابرسی و پرداخت خمس، اول سال خمسی او خواهد بود.

منبع: کتاب آموزش فقه؛ نوشته محمدحسین فلاح زاده؛ صفحه ۲۲۵

طرح آیه های فراموش شده کاری از مؤسسه قرآنی عصر ظهور اراک

درستنامه معارف اسلامی - دوره قدیم (۲۹۰/۲۲۴) - دوره جدید: جلسه صد و سی و دوم - پنجشنبه ۱۵/۰۶/۱۳۹۷

ایستگاه سوم: موعودپژوهی و آخر الزمان درس ۱۳۲ - آیا امام زمان پس از ظهور از قاتلان امام حسین انتقام خواهند گرفت؟ (قسمت دوم)

خلاصه مطالب جلسه گذشته

- ✓ انتقام در لغت عرب به معنی «مجازات کردن» است، هرچند مفهوم تشفی قلب (فرو نشانیدن سوز دل در درون) در مفهوم این کلمه در استعمالات روزمره رایج شده، ولی در معنی اصلی لغوی آن وجود ندارد و خداوند نیز برتر و بالاتر از چنین مفاهیمی است.
- ✓ انتقام در مورد خداوند و قرآن کریم مکرر به کار رفته، ولی انتقام از ناحیه خداوند انتقام به معنای مجازات در برابر اعمال خلافی است که انجام شده.
- ✓ در وقت ظهور و قیام حضرت از مردم زمان امام حسین و با از تمامی مردم اعصار انتقام گرفته نخواهد شد، زیرا طبق روایات، تمام مردم عصر امام حسین و یا تمام مردم اعصار، رجعت نمی کنند.
- ✓ به فرموده امام صادق، «رجعت» برای همه مردم نیست بلکه برای گروهی خاص است: مؤمنان خالص و کافران محض.
- ✓ بر اساس روایات، امام زمان اولاد زاده‌های قاتلان حضرت سیدالشهداء را که به ظلم و ستم پدران و اجداد خویش راضی هستند و به آن افتخار کرده و از روی نیت و گفتار و عمل به آن‌ها شریک می باشند، می کشند و انتقام می گیرند.
- ✓ اینک ادامه مباحث را بی می گیریم.

- ✓ به خدمت امام رضا عرض شده است که چه می فرماید در خصوص حدیثی که از امام صادق روایت شده که آن حضرت فرمود: وقتی که قائم خروج می کند اولاد قاتلان حسین را در عوض کرده‌های پدران‌شان به قتل می‌رساند. امام رضا فرمود: چنان است که امام صادق فرموده. عرض کردم بنابراین چه می‌شود معنای قول خداوند «و لاترزوا وازره و زر آخری» هیچ کسی وزر و گناه دیگری را به گردن نمی‌گیرد؟ فرمود: خداوند در همه فرموده‌هایش صادق است ولی اولاد قاتلان حسین به کرده‌های پدران‌شان در خصوص آن حضرت راضی می‌شوند و به آنها افتخار می‌کنند و هر که به چیزی راضی شود مانند کسی است که به آن مرتکب شده است و هرگاه مردی در مشرق کشته شود و مردی در مغرب به کشته شدن او راضی شود در نزد خداوند، شریک قاتل می‌شود و این که قائم در وقت خروجش آنان را می‌کشد برای این است که آنان به کرده‌های پدران‌شان راضی می‌باشند.

منبع: کتاب ۲۰۰ پرسش و پاسخ پیرامون امام زمان؛ نوشته سید جعفر موسوی نسب؛ جلد دوم، صفحه ۱۹۳ و ۱۹۴

ایستگاه چهارم: بایدها و نبایدهای تغذیه

- ✓ ویتامین‌های B و C در اثر حرارت بالا و مدت زمان طولانی طبخ، آسیب می‌بینند.
- ✓ ویتامین A و رنگدانه‌های آنتی‌اکسیدانی به سهولت پلیمریزه شده که با تغییر رنگ روغن یا ماده غذایی قابل تشخیص است.
- ✓ املاح معدنی مثل آهن از ماده غذایی، خارج و با کاهش مقاومت روغن، سبب اکسید شدن آن خواهد شد.
- ✓ سدیم و پتاسیم ماده غذایی با اسیدهای چرب آزاد روغن، وارد واکنش شده و سبب تشکیل ترکیبات صابونی و افزایش کف و ایجاد حباب و تسریع اکسیداسیون می‌شود.

- ✓ با وجود همه مضراتی که برای سرخ کردن‌ها برشمرده شد، در روزگار کنونی اجتناب از سرخ کردن برخی از غذاها امکان پذیر نیست.
- ✓ پس بهتر است نکاتی درباره روش‌های درست سرخ کردن بیاموزیم تا از مضرات آن کم شود.

ایستگاه پنجم: محافل تقرب را دریابیم!

«محرم» نزدیکه و «ماجرای تکراری»

توی محافل حقیقی و مجازی، دست به دست میشن!

- * به همسایه دارن که نه نماز می‌خونه و نه روز می‌گیره، اما الهه همه خوبی‌هاست و کنارشم یه همسایه دارن که اهل همه جور فسق و فجوری هست، اما دهه محرم، هیأت برپا می‌کنه!
- * صدای پارتنی، مجلس عروسی و موسیقی حروم ماشینا اذیت‌شون نمی‌کنه، اما فقط زمان برگزاری هیأت، مریض دارن و صدای مراسم، آسایش‌شون رو سلب می‌کنه!
- * پولایی که خرج سفر آنتالیا و تایلند و دبی میشه و یا توی مجالس گناه و جشن‌های بی‌خاصیت، صرف میشه به کسی ربطی نداره، اما از این که یه عده پول‌شون رو خرج مجلس امام حسین کنن، کفری میشه!

مجلس مزین به نام سیدالشهدا پیش از آن که محلی برای سوگواری مصائب اهل بیت باشد محفل ذکر و خودسازی و تقرب است ... بی‌اعتنا به این جوسازی‌ها، جنگ‌های روانی و تبلیغات سوء رسانه‌ای، تلاش کنیم خود را در این محافل نورانی به خدا نزدیک‌تر کنیم.

ضمن رعایت «حق الناس»، می‌کشیم «حضور مطلوب» در مراسم دهم محرم داشته باشیم.

ایستگاه آخر: یک تکلیف «عصر ظهوری»

شرایط «حضور مطلوب» در مراسم دهه محرم

- * حضور قبل از اذان در حسینیه
- * تکمیل صفوف نماز از ابتدا (کراهت حضور در صفوف بعد در صورت تکمیل نبودن صف اول)
- * رعایت سکوت کامل در زمان قرائت ادعیه، تعقیبات نماز و تلاوت قرآن کریم
- * نیت خالص در زمان قرائت دعای وحدت به منظور تحکیم دوستی‌ها و دور شدن از نفاق و کینه
- * همکاری با خدام الحسین و کمک به ایشان در نگهداری نوباوگان در تمام طول مدت سخنرانی
- * تلاش در راستای تحصیل قلب سلیم و عقل معاندانیدیش در زمان سخنرانی و سوگواری
- * رعایت نظافت محیط داخلی و بیرونی حسینیه در تمام طول مدت برگزاری مراسم
- * عدم پارک وسیله نقلیه در کوچه حسینیه (بر اساس مفاد قرارداد اجاره حسینیه)
- * عدم پارک وسیله نقلیه در محل‌های ممنوع به منظور رعایت حق الناس
- * مراقبت از نوباوگان پس از اتمام مراسم به منظور پیشگیری از ایجاد مزاحمت آنان برای همسایگان
- * تحمل سختی‌های احتمالی در زمان برگزاری مراسم و تلاش برای ایجاد محیطی مناسب برای افراد جدیدالورود
- * همکاری کامل با مدیران اجرایی مراسم (برادران: جناب آقای قاسمی - خواهران: سرکار خانم نجارچی)

امید است همه همگنان عزیز، ضمن رعایت تک تک موارد فوق زمینه‌های برگزاری محافل ذکری بر یادمانی و مغفوی را فراهم آورند.